

"השליכה ארצה.."

הרב מרדכי אפרתי

מה מסמל מופת המטה שהופך לנחש והנחש ההופך למטה ?
המילה "מטה" קשורה למילה "הטיה". הקב"ה מראה למשה ולעם ישראל ש "נחש", היצור השלילי והמאוס יכול להפוך ל "מטה אלוקים", לקדושה ולמשהו חיובי ביותר. ומאידך "מטה אלוקים" יכול להיפך ל "נחש" עם כל הקונוטציות השליליות שבו. במילים אחרות, הקב"ה מראה למשה ולעם ישראל שהמציאות היא מה שעושים ממנה.
אפשר לקחת משהו חיובי ביותר ולהפוך אותו לשלילי ביותר ואפשר לקחת משהו שלילי ביותר ולהפוך אותו לחיובי ביותר. אפשר לקחת "טכנולוגיה מתקדמת" ולהשתמש בה לרפואה ולהצלת חיים ומצד שני אפשר להשתמש בה להרג המונים . אפשר להשתמש ב "אהבה" ולבנות משפחה שמחה ואפשר ע"י אותה "אהבה" להרוס את התא המשפחתי. אפשר לקחת "גלות ושיעבוד" ולראות בה קטסטרופה ואפשר להשתמש בגלות כדי להיבנות , להתבגר ולבנות עם בוגר כור היתוך.
בפרשתנו אנו מוצאים את מושג "הזהירות" בכמה סיטואציות , וגם כאן עובד עיקרון "המטה".
כבר בתחילת הפרשה משתמש פרעה במושג "הזהירות" ואומר : עלינו להיות זהירים מעם ישראל ולכן "הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שונאינו" (שמות,א,י).
מאידך גם משה נוקט ב "זהירות" וכמו שנא' "ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי ויטמנהו בחול" (ב,יב)
מה ההבדל בין הזהירות של פרעה לזהירות של משה ?
פרעה משתמש ב "זהירות" כדי להציל את עצמו על חשבון חיי אחרים ואילו משה משתמש ב "זהירות" להציל חיים של אחרים למרות שהוא מסכן את החיים שלו
הוא אשר אמרנו, אפשר לקחת את מושג ה "זהירות" ולהטותו לכל כיוון, לחיוב ולשלילה.
כאשר אנו נוהגים בכביש עלינו לאמץ את ה "זהירות החיובית" ולא את "הזהירות השלילית".
"הזהירות החיובית" (כמו של של משה) אומרת: שים לב כאשר אתה נוהג איך אתה מציל חיי אחרים, איך אתה לא מזיק ולא פוגע באחרים.
"הזהירות השלילית" (כמו של של פרעה) אומרת: שים לב כאשר אתה נוהג איך אתה מציל רק את חיי עצמך ואל תיחס חשיבות לחיי אחרים.
הנהיגה היא "מטה" אפשר להטות אותה ע"י הזהירות השלילית" לרעה ולנחש אבל אפשר להטותה ע"י "הזהירות החיובית" לטובה ולמטה אלוקים, הוא אשר אומר ד' למשה "מ(ה) זה בידך" כלומר הכל נמצא בידינו ועלינו רק להטות לטובה.